

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP Ecologische Rapportages 2023
DATUM 13-02-2024
DOCUMENTNUMMER UTSP-779420977-14578
VAN Alpar Barsi
TELEFOONNUMMER +31634604205
E-MAILADRES alpar.barsi@provincie-utrecht.nl
DOMEIN/OPGAVE LLO
TEAM NEL
PORTEFEUILLEHOUDER Sterk
BIJLAGEN

1. Negende Voortgangsrapportage Natuur (VRN)
2. Resultaten flora- en faunakartering 2022 - De Ronde Venen
3. Broedvogelmonitoring in Utrecht in 2023
4. Inventarisatie winterganzen en weidevogels - Polder Mijnden

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Jaarlijks informeren we u over diverse ecologische rapportages die betrekking hebben op de provincie Utrecht. We bieden u deze rapportages zoveel mogelijk in één brief gelijktijdig aan. Het gaat hierbij om:

- de landelijke negende Voortgangsrapportage Natuur (VRN) met daarin de door Utrecht aangeleverde gegevens;
- de resultaten van het flora- en faunakartering in De Ronde Venen in 2022;
- de broedvogelmonitoring in Utrecht in 2023;
- de inventarisatie van winterganzen en weidevogels in Polder Mijnden te Nieuwersluis in 2023.

Negende Voortgangsrapportage Natuur (VRN)

Provincies, Rijk en vele partners werken samen aan het versterken van de kwaliteit en de hoeveelheid natuur. In 2013 maakten Rijk en provincies in het Natuurpact afspraken over het ontwikkelen en beheren van de natuur op het land (De Rijkswateren zijn geen onderdeel van deze afspraken). In het Bestuursakkoord Natuur en het Natuurpact is afgesproken dat de provincies het Rijk jaarlijks informeren over de voortgang van het natuurbeleid. Dit gebeurt door middel van de Voortgangsrapportage Natuur (VRN). De VRN wordt opgesteld door de gezamenlijke provincies (verenigd in het IPO) en het Rijk (ministerie van LNV). Op basis van de VRN voeren de provincies een gesprek met de Minister die deze informatie gebruikt om het parlement te informeren. De Minister heeft de negende VRN op 19 december 2023 naar de Kamer verzonden. Deze rapportage heeft betrekking op het jaar 2022.

Aan u is toegezegd dat de gegevens die door de provincie Utrecht zijn aangeleverd ook naar PS gaan.

Flora- en faunakartering 2022 - De Ronde Venen

Resultaten

In 2022 is het landelijk gebied van de gemeente De Ronde Venen geïnventariseerd: de polders rond Mijdrecht en Vinkeveen, de Vinkeveense Plassen en noordelijk tot het agrarische gebied bij Abcoude en Baambrugge.

In het onderzoeksgebied zijn 235 soorten van de zogenoemde karteerlijst flora en fauna aangetroffen: 173 plantensoorten en 62 diersoorten. Er zijn 14 soorten van de Rode lijst aangetroffen: 8 plantensoorten en 6 diersoorten. Verder zijn er drie beschermde diersoorten aangetroffen (heikikker, rugstreeppad en ringslang). Van de waargenomen invasieve exoten zijn er 6 plantensoorten en 4 diersoorten.

Vergeleken met de periode 1980-2000 is de biodiversiteit binnen dit onderzoeksgebied afgenomen. Sinds de inventarisatie in 2013 lijkt de biodiversiteit voor de meeste soorten redelijk stabiel gebleven. Een uitzondering geldt voor de fauna die leeft op de oevers en bij het moeras. Hiervoor is in 2022 wel een voortdurende achteruitgang geconstateerd. Vooral het aantal waarnemingen van libellen is minder geworden: in 2022 zijn in het gebied geen wateren met een rijke libellenfauna aangetroffen. De vrij algemene soort als de kleine roodoojjuffer bijvoorbeeld is minder aangetroffen en in de meeste delen is ook de variabele waterjuffer minder gezien. Dit komt waarschijnlijk door de slecht ontwikkelde watervegetatie. Tegelijk is sprake van een toename van Amerikaanse rivierkreeften. Dit houdt waarschijnlijk verband met elkaar: de kreeften eten de waterplanten waarvan de libellen, juffers en veel andere soorten afhankelijk zijn. Vermoedelijk speelt het intensieve landgebruik in het landelijke gebied ook een rol.

Broedvogelmonitoring in de provincie Utrecht in 2023

De provincie Utrecht heeft in 2022 besloten om het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) uit te breiden met een broedvogelmeetnet, met als doel in kaart te brengen wat de duurzame instandhouding is van alle aandacht- en iconsoorten van de broedvogels. Als extra worden ook dagactieve zoogdieren (zoals haas, konijn, egel, vos, ree en eekhoorn) meegenomen in de monitoring. Dit monitoringsproject is gestart in 2023 en loopt door tot 2034. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van het eerste teljaar van het broedvogelmeetnet Utrecht.

De focus van de monitoring ligt op het verbreden van de kennis in het agrarisch gebied, bos, heide, moeras en uiterwaarden. Binnen agrarisch- of natuurgebieden zijn er 55 telgebieden geselecteerd in het Binnenveld, de Eempolder, het Groene Hart, de Utrechtse Heuvelrug, de Oostelijke Vechtplassen en de Rijntakken. De monitoring is in de periode maart tot en met juli 2023 uitgevoerd door SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogel Onderzoek Nederland).

Resultaten

Op de Utrechtse Heuvelrug zijn twee zeer beleidsrelevante soorten aangetroffen waarvan tot dusver geen provinciale trends in Utrecht beschikbaar zijn: de zwarte specht en de boomleeuwerik. Beide soorten zijn instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden en zijn tevens door de provincie Utrecht aangewezen als aandachtsoort. Naast deze twee soorten zijn ook grote aantallen van soorten aangetroffen die van belang zijn voor de monitoring in het kader van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het gaat dan bijvoorbeeld om de boompieper, appelvink en grauwe vliegenvanger. Noemenswaardig zijn daarnaast, in kleinere aantallen, de raaf en de middelste bonte specht.

Binnen de telgebieden in het Binnenveld liggen zowel kleinere agrarische gebieden als grotere open gebieden. Hier is een brede variatie aan soorten van agrarisch gebied geteld zoals gele kwikstaart, fazant, holenduif en de zeldzame soorten zoals de patrijs, wulp en ringmus.

In de Eempolder zijn relatief veel soorten van open agrarisch gebied aangetroffen zoals de gele kwikstaart, holenduif en veldleeuwerik (iconsoort). Verder zijn er grote aantallen weidevogels aangetroffen zoals de grutto, tureluur en Kievit.

De relevante soorten die in het Groene Hart in hoge aantallen zijn aangetroffen zijn bijvoorbeeld de spotvogel, grauwe vliegenvanger, veldleeuwerik en een breed scala van andere agrarische soorten. Daarnaast zijn zeldzame soorten zoals de zomertaling, watersnip, wulp, ringmus, roerdomp en zwarte stern waargenomen.

Het Vechtplassengebied is voornamelijk moerasgebied met een grote diversiteit aan soorten. De blauwborst en waterral zijn er in relatief hoge aantallen aangetroffen. Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen heeft daarnaast een instandhoudingsdoel voor onder andere de rietzanger, snor en de zeldzame roerdomp, welke alle in de getelde gebieden zijn aangetroffen.

De telgebieden in de uiterwaarden van de Nederrijn bestaan uit dichtbegroeide moerassen afgewisseld met kleinschalig agrarisch landschap. De relevante soorten die daar in relatief hoge aantallen zijn aangetroffen betreffen bijvoorbeeld de roodborsttapuit, koekoek en blauwborst. Er zijn ook verschillende soorten met een instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied Rijntakken aangetroffen, zoals de eerdergenoemde blauwborst, ijsvogel en dodaars. Noemenswaardig waren ook middelste bonte specht en de landelijk zeldzame grote karekiet, tevens een soort met een instandhoudingsdoel voor Natura 2000-gebied Rijntakken.

Het provinciale broedvogelmonitoringsprogramma gaat door tot 2034. Bij voortzetting van dit broedvogelmeetnet is dan ook de verwachting dat het op termijn, naar schatting circa. 5-7 jaar na het eerste meetjaar, mogelijk is om provinciale trends te berekenen van een groter aantal beleidsrelevante soorten (bijvoorbeeld in het kader van Natura 2000 instandhoudingsdoelen, Agrarisch natuur en landschapsbeheer (ANLb) of de door de provincie aangewezen aandachtsoorten).

Inventarisatie winterganzen en weidevogels - polder Mijnden

In opdracht van de provincie Utrecht is in de eerste helft van 2023 een winterganzen- en weidevogelonderzoek uitgevoerd in Polder Mijnden. De aanleiding voor het uitvoeren van het onderzoek naar ganzen en weidevogels is het gebiedsproces dat is opgestart om te komen tot een toekomstbestendige inrichting van het gebied, waaronder 100 hectare binnen het Natuur Netwerk Nederland. Het onderzoeksgebied betreft eigendommen van agrariërs, Staatsbosbeheer en de provincie Utrecht. Het onderzoeksgebied is geen onderdeel van de aangewezen weidevogelkerngebieden of -randzones en wordt dus niet gesubsidieerd door de provincie voor agrarisch weidevogelbeheer.

Resultaten

Er zijn in totaal 8 veldbezoeken uitgevoerd. Op basis hiervan kan de conclusie getrokken worden dat het aantal territoria van de meeste soorten weidevogels in Polder Mijnden (ruim) boven de gemiddelde dichtheid voor weidevogelrandzones ligt (in vergelijking tot de Utrechtse weidevogelinventarisatie in 2021). In vergelijking met de weidevogelkerngebieden ligt het aantal territoria van de helft van de soorten weidevogels, waaronder de Kievit, boven het gemiddelde en van de andere helft, waaronder de belangrijke soorten grutto, tureluur en scholekster, lager de gemiddelde dichtheid. De resultaten zijn dus voorzichtig positief: het gebied lijkt van ten minste enig belang voor weidevogels en heeft de potentie om nog te verbeteren. Daarnaast is het gebied van belang voor diverse soorten wintergasten zoals kolganzen, grauwe ganzen en brandganzen. In het voorjaar van 2024 zullen wij dit gebied meenemen met de weidevogeltelling die dit jaar plaats zal vinden in de weidevogelgebieden om te kijken of deze cijfers over meerdere jaren dit beeld geven. Deze informatie wordt benut voor het opstellen van een inrichtingsplan voor het NNN in dit gebied.

Vervolgprocedure / voortgang:

Begin volgend jaar zullen wij u wederom middels een statenbrief op de hoogte brengen van de ecologische bevindingen van 2024.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen